

KUIVA JA MÄRJA NIIDU VÄÄRTUSTE HINDAMISANKEET

Kuivad niidud - Natura elupaigatüübid koodidega 6210, 6210*, 6270*, 6280*, 5130, 4030, 6510
Märjad niidud - Natura elupaigatüübid koodidega 6410, 6430, 7230 ja 7210*

Esita ankeet hiljemalt 1. oktoobril.

Toetuse taotleja:	
Ala nr:	Ala suurus (ha):
Pärandniidu nr:	Natura kood:

A. Taustinfo ala kohta (vajalik vastata ankeedi esmakordsel täitmisel või muutuste esinemisel järgnevatel aastatel!)

Ala taustinfo annab ülevaate niidu seisundist ning aitab mõista, mis on hooldataval alal hästi ja mida saaks teha paremini. Hindamisankeedi **täitmise juhend** on leitav LIFE-IP Loodusriikas Eesti projekti kodulehelt.

A1. Kirjuta ala praegune ja/või ajalooline nimi kui on teada.

Lisa nimi või nimed.	Praegune nimi:	Ajalooline nimi:
----------------------	----------------	------------------

A2. Millist hooldusmeetodit Sa alal kasutad ja mis kuupäeval hooldamist alustasid?

Jooni alla ja vajadusel täpsusta.	Ei hoolda (täpsusta põhjus):	Niitmine	Karjatamine (märgi karjatüüp ja karja suurus):	Muu hooldusmeetod (täpsusta):
Märgi tänavuse hooldamise algusaeg:				

A3. Kas rakendad alal mitmekesist majandamist?

Jooni alla.	Jah	Ei
Jooni alla kasutatavad võtted.	Segakarjatamine, puhkeaasta jätmine, karjatüübi vahetus (ajaline või ruumiline), karjatamiskoormuse vaheldamine, hooldamata laikude jätmine, hoolduse algusaja varieerimine. Muud rakendatavad võtted:	

A4. Kui pikalt on ala olnud hooldatud?

Märgi aasta, millal ala hooldamist alustati:
Kui ala on vahepeal olnud hüljatud, siis täpsusta, millal ja kui kaua:
Milliseid taastamistegevusi on ala vajanud:

A5. Kas ala hooldamine on keeruline või lihtne? Kui ei ole lihtne, vali loendist hooldamist takistavad tegurid.

Jooni alla.	Väga keeruline	Keeruline	Osaliselt keeruline	Lihtne
Jooni alla takistavad tegurid.	Puuduv või kehv ligipääs alale, keeruline suhtlus naabritega, loomade pidamine raske, töövahendite ja masinate nappus, tööjõu puudus, ajapuudus, ebapiisav nõustamissüsteem, toetussüsteemi jäikus, ala liiga kauge asukoht, ebatasane pind, järsk nõlv, kivid, kivihunnikud, kännud, kiire võsa juurdekasv, vee puudus, pehme pinnas, liigniiskus, märjad lohud. Muud takistavad tegurid:			

A6. Milline on Sinu hinnangul ala üldseisund (keskkonnatingimused ja elurikkus)?

Jooni alla.	Väga halb	Kasin	Rahuldav	Hea	Väga hea	Suurepärane
Kui oled märganud ala keskkonnatingimustes või elurikkuses muutusi (nt. aastate lõikes, pärast taastamist või majandamisrežiimi vahetamist), siis kirjelda neid:						

B. Ala seisund

Ankeedi B osa küsimused aitavad hinnata ala struktuuri ja seisundit. Küsimuste tausta ja olulisuse paremaks mõistmiseks ning lihtsamaks vastamiseks tutvu hindamisankeedi täitmise juhendiga, mis on leitav LIFE-IP Loodusriikas Eesti projekti kodulehelt.

B1. Milline on kulukihi paksus ja ulatus? Mõeldud on mitme aasta jooksul kuhjunud kulu esinemist, üheaastase kulu olemasolu mõõdukul määral on normaalne.

Saadud punktid

Määra seisund.	Paks, viltjas, mitmeaastane kulukiht katab alast rohkem kui 30%	Paks, viltjas, mitmeaastane kulukiht katab alast kuni 30%	Paks, viltjas, mitmeaastane kulukiht katab alast kuni 20%	Paks, viltjas, mitmeaastane kulukiht katab alast kuni 10%	Paks, viltjas, mitmeaastane kulukiht puudub	
Punktid	-10	0	5	10	15	

B2. Milline on ala rohurinde struktuur? Rohurinde struktuuri on hea hinnata karjatamisperioodi lõpus või pärast niitmist.

Määra struktuur.	Kogu ala rohustu valdavalt kõrge (ebapiisav hooldus; v.a. puhkeaasta)	Tegemist on hiljuti taastatud alaga, kus niidule omane taimestik on veel taastumas	Karjatataval alal on nii madala kui ka kõrgema rohustuga kohti, kuid need ei vaheldu üle kogu ala; või kogu ala madal (ülekarjatatud); niidetaval alal niitmata laiike ebasoovitava taimestiku tõttu alla 5%	Karjatataval alal on vahelduvalt üle kogu ala nii madala (alla 7 cm) kui ka kõrgema rohustuga (üle 15 cm) kohti; niidetaval alal on niitmata laiike ja ribasid 5-30% ulatuses; puhkeaasta	
Punktid	0	10	10	15	

B3. Kui suur on ala puittaimede katvus?

Määra katvus.	Üle 50%	Kuni 50%	Kuni 40%	Kuni 30%	
Punktid	-15	-5	0	10	

B4. Kas alal leidub laiike, mida katavad tihedalt suurekasvuliste tarnade või kõrreliste kõrgeid mätad? Küsimus oluline eelkõige soostunud niitude puhul.

Määra seisund.	Üle 40% pindalast kaetud mätastega, mille kõrgus on 20 cm või enam	Kuni 40% pindalast kaetud mätastega, mille kõrgus on 20 cm või enam	Kuni 20% pindalast kaetud mätastega, mille kõrgus 20 cm või enam	
Punktid	-5	0	5	

B5. Kas ala sees on märke tegevustest, mis taimestikku, mulda või vett kahjustavad (v.a. taastamistegevused)? Kindlasti tuleks ala sees vältida näiteks otsest väetamist või muude saasteainete, prügi sattumist pärandniidule. Kahjustava tegevuse märgid tuleks esimesel võimalusel kõrvaldada: sel juhul väldid taimestiku, mullaelustiku, veekogu või põhjavee pöördumatut

Jooni alla.	Lisasööda plats, hiljutine väetamine, hiljutine seemnesegude külvamine, traktori rööpad, prügi, heina ladustamise alad, uued kuivenduskraavid, vanade kraavide süvendamine, maastikuelementide eemaldamine (kiviaed, kivihunnik, suur kivi, sipelgapesad jms), uus karjäär. Muu (täpsusta):				
Määra kahjustatud pindala.	Üle 20% alast	Kuni 20% alast	1–5% alast	Puuduvad	
Punktid	-30	-20	-10	0	

C. Ala liigiline koosseis

C-osa täitmine on niidu väärtuste hindamise lisategevuse toetuse saamiseks vabatahtlik, aga soovitame seda kindlasti teha, et mõista millised taimeliigid on positiivsed/probleemsed ja kui suurel hulgal neid esineb. See omakorda aitab teha õigemaid otsuseid niidu hooldamiseks elurikkust toetavalt. Tulemuspõhise toetuse pilootprojektis osalejatele on ka C osa täitmine vajalik. Niidu taimeliike aitab Sul määrata spetsiaalne teatmik „Eesti pärandniitude taimed“, tasuta eestikeelne mobiiliäpp – Flora Ingognita ja Eesti taimede

kukeaubits. Lisaks on taimi võimalus tundma õppida LIFE-IP Loodusrikas Eesti ja keskkonnaameti poolt korraldatavatel koolitustel. Hindamisankeedi C osa küsimuste tausta ja olulisuse paremaks mõistmiseks ning lihtsamaks vastamiseks tutvumiseks hindamisankeedi täitmise juhendiga, mis on leitav LIFE-IP Loodusrikas Eesti projekti kodulehelt.

C1. Mitu erinevat positiivset taimeliiki alal kasvab? Kaitsealuste taimede esinemine annab lisapunkte (märgitud tärniga *).

Jooni loendis alla iga taimeliik, -perekont või -rühm, mis alal kasvab. Vaatle niitu hooldusperioodi jooksul mitmel korral, sest taimed õitsevad eri aegadel ning õitsvaid taimi on lihtsam märgata ja ära tunda. Täienda vajadusel nimekirja.

Aasnelk*	Harilik maarjalepp	Käokann	Raudrohi (nt harilik raudrohi, võsa-raudrohi)
Kuninga kuuskjalg*	Harilik nurmenukk	Löösilm ehk meelespea	Robirohi (nt suur robirohi)
Käpalised e orhideelised* (nt hall käpp, võõthuul-sõrmkäpp, kahelehine käokeel)	Harilik palderjan	Madalakasvulised kõrrelised (nt värihein, lõhnav maarjahein)	Roosad liblikõielised (nt aasristik, keskmine ristik, kassistik)
Niidu-asparhernes*	Harilik äiatar	Madalakasvulised tarnad (nt kevadtarn, villtarn, kollane tarn)	Sinakasliilad liblikõielised (nt harilik hiirehernes, aed-hiirehernes)
Siberi võhumõõk*	Hobumadar	Mailane (nt kassisaba, külmamailane, pikalehine mailane)	Tulikas (nt kibetulikas, varsakabi)
Sinine emajuur*	Jumikas (nt arujumikas, põldjumikas)	Mägistik	Ussitatar
Värvi-paskhein*	Kannike (nt sookannike, nõmmkannike)	Naistepuna (nt liht-naistepuna, kandiline naistepuna)	Valgeõielised madarad (nt valge madar, värvmadar, soomadar)
Harilik härghhein	Kellukas (nt suureõiene kellukas, kerakellukas, ümaralehine kellukas)	Nõmm-liivatee	
Harilik kassikäpp	Keskmine teeleht	Ojamõõl	
Harilik kullerkupp	Kollased korvõielised (nt. kuldvits, harilik härjasilm, sügisene seanupp, harilik karutubakas)	Tedrebaran	
Harilik kukesaba	Kollased liblikõielised (nt aas-seahernes, kuldristik, koldrohi, nõiahammas)	Peetriteleht	
Harilik käokannus	Kurereha (nt aas-kurereha, soo-kurereha, haisev kurereha)	Pääsusilm	

Jooni alla tuvastatud liikide arv.	0	1-4	5-9	10-14	15 või enam	
Punktid	0	5	10	15	20	
Kui alal kasvab vähemalt üks kaitsealune taimeliik, siis lisa 10 punkti veel juurde.						

C2. Milliseid ja kui suurel hulgal ekspansiivseid või kultuuristamise mõjudele viitavaid taimeliike alal kasvab? Ekspansiivsed liigid on kohalikku floorasse kuuluvad liigid, mis hakkavad hoolduse lõppemise, alahoolduse, niiskusrežiimi muutumise, loomade valikulise söömise tõttu või väetamise korral niidukoosluses vahama ning tõrjuvad madalakasvulisemad taimed aegamööda välja. Vajadusel täienda ekspansiivsete taimede nimekirja.

Jooni alla.	<u>Kuiv niit:</u> Sulg-aruluste, kastik, pajuvaak, kõrvenõges, ohakas, võilill, harilik naat, mets-harakputk, arukaerand, hübriidlutsern, kerahein. <u>Märg niit:</u> harilik angervaks, harilik sinihelmikas, harilik pilliroog, metskõrkjas, suurekasvulised tarnad, harilik luga, päideroog, lääne-mõõkrohi. Muu (täpsustada):
-------------	---

Määra katvus.	Domineerivad tugevalt üle kogu ala, takistades positiivsete taimede kasvu	Moodustavad tihedaid monodominantseid kogumikke	Moodustavad suuremaid tihedamaid laiike, kuid vahel kasvab ka positiivseid taimeliike	Kasvavad mõõdukalt määral muu taimeistiku sees	
Punktid	-5	0	5	10	

C3. Milliseid ja kui suurel hulgal invasiivseid võõrtaimeliike alal kasvab? Võõrliigid on Eestisse tahtlikult või kogemata sissetoodud liigid, mis on suutnud looduses püsima jääda. Osad võõrliigid muutuvad invasiivseks ning ohustavad oma arvukuse või elutegevusega kohalikku elustikku ja kooslusi.

Jooni alla.	Kanada ja sügis-kuldvits, ida-kitsehernes ehk söödagaleega, hulgalehine lupiin ehk hundiuba, sosnovski karuputk, verev lemmalts. Muu (täpsustada):					
Määra katvus	Domineerivad üle kogu ala	Moodustavad suuremaid kogumikke, esinevad sageli üle ala	Moodustavad väikseid kogumikke, esinevad hõredalt üle ala	Üksikud	Puuduvad	
Punktid	-30	-20	-15	-10	0	

PUNKTE KOKKU:

D. Tagasiside

D-osas saad anda hindamisankeedi ja toetussüsteemi kohta konstruktiivset tagasisidet, mis aitab tähelepanu juhtida lisategevuse kitsaskohtadele. Sinu arvamus aitab ühtlasi kaasa sellele, et pärandniitude majandamise toetussüsteem muutuks tulevikus veelgi tõhusamaks. Hindamisankeedi D-osa küsimuste tausta ja olulisuse paremaks mõistmiseks ning lihtsamaks täitmiseks tutvu hindamisankeedi juhendiga, mis on leitav projekti LIFE-IP Loodusrikas Eesti kodulehel.

D1. Kas täiendasid hindamisankeeti hooldusperioodi jooksul mitmel korral?

Jooni alla.	Jah	Ei
-------------	-----	----

D2. Kui palju kulus Sul hindamisankeedi täitmiseks, täiendamiseks ja vastuste saatmiseks aega?

Märgi ligikaudne ajakulu minutites.

Kogu ajakulu:	Täiendamise ajakulu:	Vastuste saatmise ajakulu:
Kas ajakulu oli liiga suur või jõukohane:		

D3. Kui lihtne või keeruline oli hindamisankeedi küsimustele vastata?

Jooni alla.	Väga keeruline	Pigem keeruline	Nii ja naa	Üsna lihtne	Väga lihtne
Kui ankeedi küsimustele oli keeruline vastata, siis lisa selgitus:					
Nimeta ankeedi küsimused ja/või juhendi punktid, mis vajaksid lihtsustamist või ümbersõnastamist:					

D4. Kas Sulle on oluline tunda enda hooldatava pärandniidu väärtusi, mis on seotud elurikkuse ja elupaiga seisundiga?

Jooni alla.	Väga oluline	Pigem oluline	Pigem ebaoluline	Ei ole üldse oluline	Ei oska vastata
Soovi korral lisa kommentaar:					

D5. Kas Sinu arvates sobib niitude hooldamise puhul paremini tulemuspõhise või tegevuspõhise toetuse süsteem?

Tulemuspõhine toetus - hooldajale pole ette antud tegevusi ega reegleid pärandniidu hooldamiseks; toetus oleneb hooldustulemusest: mida parem on niidu seisund ja suurem elurikkus, seda suurem on toetus.

Tegevuspõhine toetus - hooldaja saab toetust ettekirjutatud tegevuste täitmise eest; toetuse suurus on enne kindlaks määratud ning see ei olene niidu eripäradest ega elupaiga ja elurikkuse seisundist.

Jooni alla.	Pigem tulemuse põhine toetus	Mõlemad sobivad	Neid tuleb omavahel kombineerida	Pigem etteantud tegevuste/reeglite põhine toetus
Soovi korral lisa kommentaar:				

D6. Kas muudaksid oma hooldataval alal majandamisvõtteid, kui nõuded puuduksid? Kirjelda kuidas ja miks.

D7. Muud kommentaarid

Soovi korral lisa ükskõik milliseid asjasse puutuvaid küsimusi, kommentaare ja ettepanekuid.